SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 12. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Vasa 619. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 8 Juni 1898. | Expedition: Kungstensgatan 56. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 18:e Årg.

Ingeborg von Bronsart.

I slutet af april hade hufvudstadens tidningar att omförmäla ett tjugufemårsjubileum, hvilket en tonsättarinna af svensk börd, fru von Bronsart, vid den tiden kunde fira som komponist för scenen, i det att ett sångspel af henne 1873 den 26 april för första gången uppfördes i Weimar. Redan framträdandet för så lång tid tillbaka af ett kvinligt operaverk är i och för sig märkligt och väcker intresse för dess skaparinna, men då denna dertill gjort sig än mera bemärkt inom musikvärlden och derjemte är svenska till sin härkomst, ha vi ansett oss ha än större anledning att här meddela hennes bild, sedan vi från henne sjelf med en vänlig skrifvelse erhållit originalfotografien dertill, åtföljd af biografiska uppgifter.

Ingeborg von Bronsart är född i Petersburg den 24 aug 1840 af svenska föräldrar. Fadern, Otto Wilh. Starck, från Stockholm, hade som köpman slagit sig ned i Petersburg och hennes mor hette Margareta Elisabeth Åkerman, dotter af en svensk kapten, som pensionerad lefde i Finland och der gift sig. Föräldrahemmet var mycket musikaliskt. Fadern blåste flöjt och modern spelade violin. Äfven vid svenska sånger, sjungna till gitarr, växte Ingeborg upp i hemmet, der hennes egna stora musikaliska anlag snart bemärktes. Tidigt fick hon börja med pianolektioner och började redan som åttaåring komponera små melodier och dansar. Elfva år gammal erhöll hon en skicklig lärare i pianospelning och harmoni i Constantin Decker och gjorde sådana framsteg, att hon ett år derefter kunde ge sin första konsert, då en liten komposition af henne för orkester, instrumenterad af läraren, utfördes. Årligen gaf Ingeborg Starck sedermera konserter med orkester och var mycket uppburen af den ryska aristokratien. Efter en längre studietid för Adolf Henselt blef hon 1858 en af favoriteleverna hos Liszt i Weimar. Under en konstresa med honom till Leipzig 1859 lärde hon känna Hans von Bronsart, bekant som framstående pianist och äfven komponist. Ett par år senare, den 14 sept. 1861, blef hon dennes maka. Paret Bronsart gjorde derpå flere konstresor, hvarunder fru v. Bronsart mycket firades som virtuos. Hennes man blef emellertid utnämnd till hofteaterintendent i Hannover, och då fruar till officerare och embetsmän ej få uppträda med offentligt konserterande, måste hon afstå derifrån och vände sig nu till komposition. Flere förut skrifna pianostycken och sånger af henne utkommo nu. Men sträfvande till högre mål fick hon fatt i en operatext, som hon började komponera, och så uppstod hennes första opera *Die Göttin von Sais*, oder *Linos und Liane* i tre akter. Textens saknad af allt dramatiskt intresse förhindrade uppförandet af denna opera. Ett lyckligare grepp gjorde hon sedan med Göthes täcka sångspel *Jery und Bätely*, hvilket af henne komponeradt i 1 akt uppfördes, som sagdt, 1873 i Weimar och sedan gick öfver flere tyska scener. Den 8 sistl. maj uppfördes det på Nya teatern

Ingeborg von Bronsart.

i Leipzig, då tonsättarinnan, för närvarande bosatt der, jemte de utförande inropades och hyllades med en stor lagerkrans. Om musiken skrifver R. Pohl efter första uppförandet: »Den melodiska uppfinningen är frisk, nobel och tilltalande, arbetet skickligt och instrumentationen (för liten orkester) fin och verksam».

Konstnärsparet von Bronsarts intima vänskap med diktaren Fr. Bodenstedt föranledde denne att skrifva en operatext åt fru von Bronsart. Denne bar namnet König Hiarne och var, efter plan af hennes man, bearbetning af en gammal dansk saga. Fru v. B grep sig med ifver an att skrifva musik till densamma, och den 14 febr. 1891 gick *Hiarne*, stor opera i fyra akter med förspel, text af H. v. Bronsart och Fr. Bodenstedt, första gången öfver k. operascenen i Berlin och väckte rikt bifall. Omarbetad gafs operan 1893 i Weimar, dit Hans von Bronsart 1886 kallades som generalintendent vid operan. »Hiarne», säger en kritiker, »förråder en vacker melodisk talang och tillräcklig förtrogenhet med den stora operans mångsidiga apparat». Libretton lär vara rik på dramatiska och poetiska scener. Det skulle säkert intressera vår operapublik att här få höra detta verk af en svenskbördig tonsättarinna.

Af Ingeborg von Bronsarts kompositioner ha i tryck utkommit flere häften *Sånger* (op. 8—12, 17, 19 och 20), 6 russische Lieder etc., manskörer, *Pianostycken* (4 Clavierstücke, 3 Etuden, Tarantella, Nocturne), *Violinromans*, *Fantasie* für violin u. Clavier (op. 21), 3 Stycken för violoncell och piano (op. 13—15), operan *Jery und Bäte'y* (op. 16), samt »*Kaiser-Wilhelm-Marsch*» f orkester (el. piano). Otryckta äro de andra operorna, 2 Pianosonater, Fantasie, en Pianokonsert med orkester, »Nordische Rhapsodie» f. violin och piano, flere sånghäften, deribland »2 Schwedische Lieder» (Texte vom Hochsel. König von Schweden).

Paret Bronsart lär snart komma att slå ned sina bopålar i München.

Om operasång.

En studie af H. Abel.

(Forts. o. slut.)

Åtskilliga unga sångerskor begynna sina sångstudier med hemlig appetit efter stora roler, stort rykte och stora gager. De tro att allt detta skola de vinna med att sjunga bemärkta Wagnerpartier. De veta icke att man just för sådana partier måste vara högst musikaliskt och sceniskt bildad och att Wagnersångaren just är tvungen besitta de egenskaper, som bilda den dramatiske sångaren. »Den dramatiske sångaren», säger Hanslick, »skiljer sig från den dramatiske ej derigenom att han, sjungande lika bra, äfven spelar bra, utan derigenom att han sjunger på annat sätt. Den musikaliska delen af hans uppgift är, utan att uppgifva sin egen individualitet, att genomträngas och känna sig uppburen af en annans personlighet.» Detta sammansmältande af ord och ton är ju första paragrafen i Wagners lagbok och måhända den bästa. Genom uppmärksam behandling af ordet ha sångarne tvungits att öfvergå på det deklamatoriska gebitet; stafvelsen, bokstafven kom till betydenhet. De lärde, hvad de förut icke kunde: deklamera, men de glömde också ofta hvad de förut kunde: att sjunga; tonens fria utströmning har måst vika för dramatisk deklamation. Men rösternas lifslängd har derigenom blifvit förkortad. Och dock ställa sig de största talangerna, de bästa rösterna i Wagners tjenst. Hans operor äro för dem en stor lockelse, de kunna i dem visa sig mer än genom någonting annat i sin glans. För att kunna sjunga »musikdramernas» deklamationsmusik, måste man länge ha varit förtrogen med den bästa musik; man måste vara en konstnär. Den utmärkttaste Wagnersångare är alltså en utmärkt konstnär, som genom en stor mängd roler förberedt sig för den helige Gral. Men småningom fräter det täta umgänget med »stilen» äfven på den finaste estetiska känsla; sinnet för linien, för den melodiska konturen går förlorad.

Den berömde franske tenorsångaren Gustave Roger klagar i sin bok »Carnet d'un ténor» öfver att det nyitalienska sångsättet, särskildt framkalladt af Verdi, ruinerar de starkaste lungor på några år. Hvad skulle han nu säga? Verdi är balsam för en sångare, hvars stämband spännas ut på den nutidamusikens sträckbänk. Den nyare operamusiken ställer, i sin anslutning till den Wagnerska principen, de svåraste uppgifter på operasångaren. De strida mot hans musikaliska bildning och likväl måste han underkasta sig dem för att härda sin talang för nya roler. Alla moderna operakomponister i Frankrike, Italien och Tyskland hafva rest öfver stationen Wagner. Fransmännen kokettera väl ännu med pikanta rytmer och sentimental romanston, men deras förnämste banérförare, Massenet, är likafullt Wagnerian, hur än han vill dölja sig i den fransyska frasen. Allt koncentrerar sig i och sträfvar till det moderna. Wagner, Mascagni, Leoncavallo, Massenet, Humperdinck, det är operarepertoarens hufvudstationer särdeles i de stora städerna. Den dramatiska sången, det starka uttrycket, den vildt smattrande tonen har nu försteget framför den lyriska sången och koloratursången. Hvad har väl nu blifvit af »bel canto»? Äfven speloperan är mycket åsidosatt nu mera i de stora städerna.

Den nya operakompositionen har ej ringa del i sångkonstens förfall. Komponisterna betrakta ej sången som kompositionens hjerta, der alla de musikaliska blodsdropparne skola sammanströmma. Det gamla vilja de ej, det nya kunna de ej. Operasången förvandlas mer och mer till talmusik.

Ofvanstående uppsats är i sammandrag införd, framställande en åsigt om nutidsmusikens inverkan på sångkonsten, om hvilken författaren nog icke står ensam.

Haydn, Mozart och Beethoven.

Efter Franz Brendel.

Desse trenne mästare afspegla redan i sina yttre förhållanden det tyska tillståndets och den tyska andens utveckling under sista århundradets lopp I *Haydn* se vi en afslutad bild af det barnsligt partriarkaliska; *Mozart* representerar lifvets brokiga mångfald; snillingen *Beethoven* ändtligen ledsagar oss in i en inre verld, som danar sig oafhängig af och utmed den yttre, en andans verld, som sträcker sig utöfver den materiella.

Haydn, en punktlig, ordningsälskande man, höll sig städse strängt inom de konventionella skrankorna; redan tidigt på morgonen visade han sig i fullständig toalett, så att han endast behöfde taga hatt och käpp för att genast vara färdig att gå ut. När han skulle börja en större komposition, klädde han sig alltid utmärkt elegant; endast så förmådde han skrifva. Han afvek aldrig från den en gång antagna ordningen; aldrig, äfven under förändrade lefnadsomständigheter, trädde han utom de af tidigare förhållanden honom föreskrifna gränserna; strängt höll han ut med att hvarje afton sjelf genomse sina hushållsräkningar. Det hedersamma, ordnade, förståndigt-praktiska hos äldre konstnärer framträder öfvervägande hos honom. Ännu vid hans senare år märker man att han länge med bekymmer måste draga sig fram, länge måste dväljas i underordnade förhållanden. I sitt yttre, i sin lefnadsställning är han en stilla, obemärkt med borgsman; denne och konstnären äro i honom strängt åtskiljda. I det inres rike regerar visserligen den konstnärliga andan oinskränkt; men denna är maktlös, der den yttre världen begynner. *Mozart* deremot är den frisinnade, genialiske konstnären, hvars hela tillvaro uppfylles af konsten, och som derföre behandlar allt annat sorglöst och efterlåtet, af sin natur till slikt förfarande omedelbart bestämd. Mozart är typen för en konstnär i modernt sinne, och likasom då för tiden i den tyska poesien de forna skrankorna nedbrötos af den s. k. »Sturm-und-Drang»-periodens hjeltar, och geniet uppträdde såsom en makt med Guds Nåde stif-

tande lagar för världen, så se vi också huruledes Mozart, frigjord från de fjettrar, dem förra förhållandens stelhet skapat, framställer den konstnärliga existensen, såsom den mera berättigade, gent emot den yttre världen. *Beethoven* ändtligen litar djerft på sig sjelf, yrkande sin betydelse framom en hel värld. Af karakter eller i öfvermodigt humoristiskt lynne springer han ofta med vett och vilja öfver alla skrankor och binder sig minst af det sedvanliga. — Våra trenne mästares förhållande till det bestående kan man häraf lätteligen finna. Haydn hade umgåtts med kejsare, konungar och många stora herrar, men ville icke lefva på förtrolig fot med dem, utan höll sig helst till folk af sitt stånd. För att karakterisera Beethovens åsigter, är nog att erinra om den bekanta anekdoten, då han i Carlsbad promenerande med *Göthe*, »afvaktade» det österrikiska hofvets helsning. Mozart tager sin position midt emellan dessa extremer. Han hade som liten gosse hoppat upp i kejsarinnans knä och ganska tappert kysst om henne. Senare visade han sig som en man, den der känner sitt värde, men var städse genomträngd af den innerligaste vördnad för sin kejsare.

Haydn var olyckligt gift. Då hon som han älskade hade gått i kloster, lät han öfvertala sig att äkta hennes ej älskade syster. Enligt egen bekännelse var han ej likgiltig för andra fruntimmers behag »Helsa alla vackra flickor», var också ännu in i ålderdomen det uppdrag han gaf de honom besökande vänner vid deras bortgående. Men detta var endast en lek af hans för skämt fallna fantasi. Han vinnlade sig omsorgsfullt om yttre ordning och skick, och då Englands drottning inviterade honom till Windsor, yttrande leende till sin gemål att hon »ville göra musik tête-à-tête med Haydn», gaf denne, i anledning af konungens försäkran att han ej vore svartsjuk på Haydn, emedan han visste honom vara en ärlig, tysk man, det svar, att hans främsta sträfvan var att förtjena detta rykte. I en sådan ställning ligger onekligt någonting kälkborgerligt. De yttre formerna för det skickliga äro bestämmande, utan att de i sjelfva verket uppfyllas och lifvas af något fullt motsvarande inre. Så tycks också Haydn aldrig haft den lyckan att ett högre ideal af kvinlighet framstått för hans inre syn. — Mozart var lyckligt gift, men för Don Juans och Figaros skapare var det icke möjligt att hålla sig inom de vanliga skrankorna. Han var kallad att, liksom Göthe, teckna kärleken i oändligheten af dess uppenbarelsesätt, isynnerhet kallad — äfven som Göthe — att i sina dramatiska skapelser framställa en rikedom af kvinliga gestalter, sådana ingen konstnär, hvarken före eller efter honom förmått framställa dem. Mozart äslskade som konstnär, på samma sätt som Göthe. Hans intresse för fruntimmer var betingadt af det konstnärliga intresset att uppfatta en rikedom af personligheter, för att sedermera konstnärligt kunna reproducera dem. Beethoven älskade djupt och med våldsam passion.

Haydn var orthodox katolik och bad mycket. Icke emedan det kyrkligt-religiösa elementet var hos honom verkligt lefvande, — för hans öfvervägande lustiga, skämtsamma natur, för hans rent mensklіga känslosätt var forntidens allvarliga, religiösa stämning hel och hållen främmande — men han bad, emedan hos honom, såsom stående utom reflexionens område, något tvifvel aldrig vaknat; han bad, emedan han aldrig trädt ut ur sin tillvaros tidiga vana och barnsliga omedelbarhet. Hans egentliga religiositet, hans sanna inre stämning är natur-religion, är tron hos det oskyldiga barnet, som endast genom gläjje och barnslig lek förmår yttra sin andakt. Mozart visar sig icke endast ytligt berörd af katolicismens världsåskådning. Uti ett sällskap i Leipzig, der några beklagade att så många kompoitörer förspillt sina krafter på otacksamma kyrkotexter, talade han med största värma om de religiösa minnena från sin barndom och om den salighet som blott en återblick på denna tid af tro honom skänkte. Han har i »Requiem» visat huru djupt han var genomträngd af sin kyrkas intryck, och att de, om än domnade, likväl aldrig fullt utplånats ur hans inre. Mozart, predestinerad att i sig reproducera den samtliga förtiden, att till ett stort helt sammanfatta dennes enstaka sträfvanden, visar äfven i sig dess religiösa sublimitet såsom *förutsättning*, såsom *bakgrund*, men just emedan han sammanfattade det olikartade, nyttjande detsamma såsom material för sin nya byggnad, kunde nämnde kyrkliga sublimitet hos honom endast erhålla betydelsen af någonting förgånget, och hans religiösa värme vill således på det hela icke betyda stort mer, än hos Göthe lutningen till kristendom under de sednare åren af hans lefnad. Han var, likasom Göthe, i öfvägande grad världsligt sinnad: att bringa *det sköna* till uppenbarelse var begges uppgift. Beethoven, visserligen, likasom hans föregångare, född katolik, var likväl alldeles för mycket fattad af den moderna åskådningen, reflexionen var hos honom för mycket herskande, subjektiviteten alltför mäktig, för att han skulle hängifva sig under en kyrklig objektivitets välde. Hans »Christus» är en i allo världslig hjelte, som ej ens i aflägsnaste mån hinner sin förebild, men hans sista stora Messa visar, i bredd med hög flygt och en der och hvar framskymtande katolsk färg, tillika ett sjukligt sträfvande efter originalitetet i uppfattningen och öfvervigten af subjektiv godtycklighet, egenskaper hvilka måste blifva evigt aflägsnade från den sannskyldiga kyrkliga konstens saliga regioner. För nutidens stormästare är förra århundradens kyrkliga sinnesstämning fullkomligt främmande; så oändligt högt som de stå öfver forntiden i det världsliga, i operan och i instrumental-musiken, lika högt står forntiden öfver dem i det kyrkliga. Haydn dårar sig sjelf. I det yttre hänger han fast vid forntidens sättning; i det inre rör sig en fullkomligt ny värld. Mozart stiger medvetande utom dessa skrankor; till egentlig söndring, liggande så fjerran från hans harmoniska själ, kommer han icke. Hos Beethoven är brytningen uttalad, men han står tillika *närmast* den forna kyrkliga åskådningens höghet, ty kretsen från himmelen till jorden samt tillbaka har hos honom fullbordat sitt omlopp och han har till slut derjemte profetiskt uttalat det ord, hvarefter århundradet sträfvar: *ett himmelrike på jorden*. Så se vi, hvad som redan i yttre mån, i våra nämnde trenne mästares yttre lif sig företedde, fortgången från en godmodig tillvaros inskränkthet, från en inre lycksalighet och tillfredsställelse med det förhandenvarande, till kamp och våldsam passion, fortgången från naiv, medvetslös yttring till medveten sjelfuppfattning, en fortgång som städse alltmera segerrikt ställer subjektets inre lif emot det yttre. Vi stiga ned i djupet, världen måste upplåta sig för oss och njuta af sin rikedom. Vi träda fram ur tillvarons säkra kamp mot det moderna medvetandets alla tvifvelsmål.

Haydn tog, med hänsigt till sin musikaliska bildning, utgångspunkten från det praktiska, till och med från det lägsta, det mest handtverksmessiga deraf. Såsom lärjunge till en stadsmusikant, började han med att nödtorftigt lära sig behandla alla instrument. Det var yttre föranledningar som förde honom till komponerande, änskönt han från ungdomen, af naturdrift och utan undervisning, öfvat sig deruti, och mest af instinkt nådde han det högre, det egentligen poetiska af sin konst: hans snille lärde honom, nästan omedvetet för honom sjelf, att ständigt tränga mera på djupet, och detta med allt större fulländning. Men hans medelpunkt blef städse det praktiska; han fattade fortfarande sin konst från den praktiska sidan, fullkomligt oberörd af spekulation och estetik, och kan derför, i jemförelse med sina efterföljare, kallas musiker i trängsta mening. Mozarts fader var mera bildad än de män, med hvilka Haydn i sin ungdom hade närmaste umgänge. Sonen vandes tidigt att förbinda teori och praxis och gjordes lika uppmärksam på det tekniska som det poetiska. Om derför hos Haydn snillet endast instinktmessigt uppenbarar sig, så finna vi hos Mozart den skönaste jemnvigt mellan reflexion och konstmedvetande å ena sidan, naturkraft å den andra. Var Haydn omedvetet skald, så var Mozart

det med så mycket medvetande, att han icke blott afhjelpte smärre brister i de honom lemnade texter, utan till och med uppträdde sjelfverksam och skapande med hänsigt till det egentliga poetiska arbetet. Beethoven röjde tidigt benägenhet för spekulation, för betraktelser öfver konsten, för grubbleri, för opposition, öfverhufvud ett medvetsfullt skapande. Hos honom, särdeles på sista tiden, framstod reflexionen särdeles afgörande. Men hvad beträffar den poetiska halten af hans verk, så är han den som allt mer och emanciperade den hos Mozart af tekniska skrankor ännu omgärdade och under en förståndigt logisk utarbetning ställda instrumentalmusiken. Han är minst musikus i trängre och inskränktare mening; han närmar tonkonsten till en högre andevärld och ger den förmåga att i ren instrumentalmusik med möjligaste bestämdhet uttala poetiska själstillstånd. Haydn hade i saker, som ej omedelbarligen rörde hans konst, endast erhållit vanlig undervisning. I sednare åren, hos furst Esterhazy, erbjöd sig ingen lägenhet till hans vidare utbildning, och när en sådan lägenhet ändtligen kom, var han för gammal att fatta något för honom dittills alldeles främmande och kunna se sakerna från nya sidor. Mozart, bildad af världen och lifvet, hade redan i sin spädaste barndom mottagit de rikaste och mångfaldigaste intryck, Beethoven tycks i ungdomen ha studerat mera än hans föregångare, om ock utan egentlig plan eller metod Men hans intresse hade dymedelst blifvit rigtadt på många andra, konsten ej omedelbart berörande föremål, och han kom derigenom den moderna själsstämningen närmare än hans föregångare. Äfven hvad ren musikalisk undervisning vidkommer var Haydn mest vanvårdad. Blott en ringa sådan föll på hans lott, och han måste i allo af sig sjelf lära, öfverallt skapa nytt, under det att hans efterföljare kunde bygga på den af honom lagda grunden. Haydns åsigt af konsten var följaktligen i vetenskapligt hänseende rent af outvecklad. Den som hörde honom tala om musik, skulle i honom icke anat den store konstnären. Hans teoretiska resonnementer voro ytterst enfaldiga, och han hänförde det mesta till lyckliga anlag och inre ingifvelse. Mozart ägde ett bestämdt medvetande om konstens betydelse, fastän visserligen icke i den moderna filosofiens mening. Men tidigt förd till en högre ståndpunkt, visar han i flere yttranden, visar i flere ställen uti sina bref, huru han ganska väl kände konstnärens stora uppgift, huru han tillika i nyare mening redan var en ganska förträfflig konstkritiker. I Beethovens inre framskymtar såsom bestämd aning det moderna, filosofiska medvetandet, som i konsten ser det gudomligas uppenbarelse i den synliga världen och vill veta konstens uppgift vara den att bringa världens högsta gåtor till lösning.

Haydn såsom komponist, hade under loppet af sin långa lefnad, både minst och mest ändrat sig; minst hvad beträffar det inre af sina verk. Hans glada, klara, för skämt böjda natur utpräglade sig tidigt och kvarblef fortfarande, mest med hänsigt till det yttre. Först efter det Mozart skapat sina förnämsta verk, uppträdde Haydn med sina största och bästa, först då gjorde han bruk af alla de stegringar, hvika genom Mozart voro införda, af hela den genom Mozart upplåtna instrumenternas rikedom o. s. v., så att vi hos honom måste särkilja den för- och efter-mozartiska epoken. I det inre, i hufvudsaken blef han sig lik. Mozart, liksom Göthe, upplefde i sitt inre de största metamorfoser; men alla dessa förändringar utgöra motsatsen till en genom inre nödvändighet betingad organisk utveckling, ett genomlöpande af ensidiga rigtningar för att kunna åstadkomma de mest fulländade, de mest universella skapelser. Äfven Beethoven undergick stora metamorfoser i sitt inre, men han utvecklade sig mindre genom vacklande i motsatser; hans fortgång är mer, än hos Haydn, ett styrande på målet i rak linie, endast med den skillnad att Haydn träder ut ur sig sjelf och närmar sig det gifna, under det Beethoven, alldeles motsatt, drar sig tillbaka inom sig, så att vi under de trenne epoker, dem vi särskilja i den sistnämndes löpbana, varseblifva först en anslutning till föregångarna, derefter en afgjordt framarbetad egendomlighet och slutligen en densammas stegring ända till skroflighet och total opposition. Det är alltså oriktigt om man menar att besynnerligheterna i Beethovens senaste verk böra ensamt tillskrifvas hans döfhet, om man tror att han skolat skrifva annorlunda, derest han fått behålla det yttre sinnet. En vida mindre begåfvad måste ju, så fort han en gång gjort sig med tonlifvet förtrogen, kunna i sitt inre, utan yttre hjelp göra utkast till sina skapelser, huru mycket mera då ett snille som Beethoven. Men medelbart har denna döfhet haft en utomordentlig inverkan på hans skapelser, i så måtto att den stegrade hans naturliga anlag för afsöndring ända till sjuklighet; och om å ena sidan renheten och afslutenheten af hans egendomlighet derigenom i hög grad befordrades, vållade den dock å den andra sidan, genom den förstämning i lynnet som den åstadkom, att det friska, glada skapandet allt mer gick för mästaren förloradt och att han städse mer insnärjde sig i det negativa.

— — — — — — — — — — —

Kärleken är det egentliga innehållet af och medelpunkten i alla tre mästarnes väsende; det olika sätt, hvarpå de uttala detta innehåll, är tillika hvad som särskiljer dem. I »Skapelsen» och »Årstiderna» målas oskyldiga barns kärlek; den uppenbarar sig der som en naturlig makt; derför se vi der det friska, naturenliga, sedligt rena. Mozart är könskärlekens skald; de af hans gestalter, som tillhöra verkligheten, äro fasttrollade inom det mensklgas krets, ehuru i högsta och sannaste mening; men Haydns renhet har fördunklats, har gått förlorad: vi äro inkomna i den syndiga världen; likväl framträdde uti »Trollflöjten» en förklarad gestalt: Sarastro. Beethoven rycker sig upp ur detta Mozartiska försjunkande i det förhandenvarande. Med himlen i ögat är hans vandel ett sträfvande ditupp; på höjden af hans ståndpunkt försvinna alla åtskilnader, med lika kärlek omfattar han hela menniskoslägtet.

Operor och operetter, uppförda å kungl. teatern i Stockholm från och med 1 juli 1830, till och med 30 juni 1860.

(Forts. o. slut).

1854. Adam: *Den döfve*, kom. m. sång, 3 a.; t. af de Leuven o. Langlé (le Sourd, bearb. efter Desforges), öfv. af C. H. Rydberg (20 o. 30 nov. —2 g.)

1855. H. Berens: *Violetta*, romant. op. 3 a.; t. af J. Granberg (efter en dansk ballett), ballett af Selinder (10 — 28 jan. — 4 g.) — Donizetti: *Linda*, op. 3 a.; t. af G. Rossi (Linda di Chamounis), eft. ital. och en tysk tolkning af H. Proch öfv. af C. W. A. Strandberg (21 apr. — 25 juni 1858 — 6 g.)

1856. Rossini: *Wilhelm Tell*, op. 4 a.; t. af Bis o. de Jouy (Guillaume Tell, efter Schiller), öfv. af C. W. A. Strandberg (4 juni — 4 jan. 1860 — 35 g.) — Méhul: *Joseph i Egypten*, skåd. m. sång 3 a.; t. af Duval (Joseph), öfv. af C. G. Nordforss, omarb. af C. F. A. Holmström (15 okt. — 1 jan. 1860 — 21 g.) — Pacius: *Kung Carls jagt*, romant. op. 3 a.; t. af Z. Topelius (1 dec. — 4 maj 1860 — 19 g.)

1857. Nicolai: *De muntra fruarna i Windsor*, kom, fantast op. 3 a.; t. af Mosenthal, efter Shakespere, öfv. af C. W. A. Strandberg, ballett af S. Lund (18 maj 1857 — 26 febr. 1858 — 12 g.) — Adam: *Toreadoren* eller, *Nu äro vi sams*, dram. musik. upptåg 1 a.; t. af Sauvage (le Toréador, ou l' Accord parfacit), bearb. af C. W. A. Strandberg (23 nov. — 1 febr. 1858 — 5 g.)

1858. P. C. Boman: *Ljungby horn och pipa*, sagosp. m. sång 3 a.; t. af G. L. Silverstolpe (22 — 31 jan. — 3 g.) — v. Weber: *Oberon*, fantast. op. 3 a.; t. engelsk af Planché, från fransk bearb. öfv. af C. W. A. Strandberg, ballett af Aug. Bournon-

ville (21 maj — 28 sept. 1862 * — 33 g.) — Alb. Rubenson: *En natt bland fjellen*, sångsp. 2 a.; t. af Hostrup (En Nat mellem Fjeldene), öfv. af A. Rubenson, fritt omarb. af F. Hedberg (27 o. 29 okt. — 2 g.) — Foroni: *Advokaten Patelin*, buffa-oper. 1 a.; t. efter en fransk medeltids-fars, bearb. af de Leuven o. Langlè (Maître Pathelin), fritt öfv. af E. G. Kolthoff, några originalverser tillagda af D. Hwasser o. J. Jolin, (4—30 dec. — 8 g.)

1859. H. Berens: *Lulli och Quinault*, oper. 2 a.; t. af Dumanoir o. Clairville (Lully, ou les petits violons de Mademoiselle), öfv. af L. Granberg (15 nov. — 6 febr. 1860 — 8 g.)

1860. Kreutzer: *Nattlägret i Granada*, romant. op. 2 a.; t. af J. K. von Braun (Das Nachtlager in Granada, bearb. efter ett skådespel med samma titel af Kind), öfv. af Fr. Ahlberg (29 febr. — 5 mars, — 3 g.) — Verdi: *Trubaduren*, op. 4 a.; t. af Cammarano (il Trovatore), öfv. af C. W. A. Strandberg (31 maj — 20 juni — 7 g.).

Det må tilläggas, att största delen af de operorna tillhörande balletterna under denna tid arrangerats af And. Selinder (ballettmästare 1833—46, 1851 1856.)

Då det kan ha sitt intresse att kasta en blick på repertoaren för öfrigt under ifrågavarande period, må här, med ledning af den nämnda boken af O. S., uppräknas öfriga under denna tid gifna operaverk.

2.

Operor och operetter.
1830—60, förut uppförda.

Denna förteckning måste blifva helt kort och uppställes alfabetiskt efter komponisternas namn. Pjesernas benämningar äro de samma som förekomma i Dahlgrens Anteckningar.

Adam: *Två ord*, kom. m. sång 1 a.; — Auber: *Snöfallet*, eller *Den nye Eginhard*, op. 4 a.; — Berton: *Aline, drottning af Golconda*, op. 3 a.: — Boieldieu: *Hvita frun på slottet Avenel*, op. com. 3 a.; *Kalifen i Bagdad*, kom. m. sång 1 a.; *Den nya egendomsherrn*, kom. m. sång 1 a.; *De begge talismanerna*, kom. m. sång o. ball., 3 a.; — Bruni: *Fiskaren*, skåd. m. sång, 2 a.; — Cherubini: *Vattendragaren*, dram. m, sång, 3 a.; — Cimarosa: *Det hemliga äktenskapet*, kom. m. sång. 2 a. — Crusell: *Den lilla slafvinnan*, skåd. med. sång o. dans, 3 a.

Dalayrac: *De begge arrestanterna*, kom. m. sång, 1 a.; *En egendom till salu*, kom. m. sång 1 a.; *Gubben i bergsbygden* eller *Det enstaka huset*, kom. m. sång 2 a.; *Leheman* eller *Fängelsetornet i Neustadt*, skåd. m. sång, 3 a.; *De två savoyardrna*, op. com. 1 a.; *Slottet Montenero*, dram. m. sång 3 a. — Della Maria: *Den unge arrestanten*, kom. m. sång 1 a. — Dupuy: *Ungdom och dårskap* eller *List mot List*, kom. m. sång 2 a. — Gaveaux: *Den lilla matrosen*, kom. m. sång, 1 a. — Gluck: *Armide*, op. 5 a. — Grétry: *Konung Rikhard Lejonhjerta* eller *Kärleken och troheten*, skåd. m. sång, 3 a. — Himmel: *Fanchon* eller, *Lyrspelerskan*, kom. m. sång, 3 a. — Isouard: *Cendrillon*, féeriop. 3 a.; *Intrigen i fönstren*, kom. m. sång, 1 a.; *Joconde*, op. com. 3 a.; *De löjliga mötena*, burlesk. kom. m. sång, 1 a. — Méhul: *Målaren och modellerna*, kom. m. sång 2 a. — Mozart: *Don Juan*, skåd. m. sång, 2 a.; *Enleveringen ur seraljen* eller *Constance och Belmont*, kom. m. sång, 3 a.; *Figaros bröllop*, op. com. 4 a.; *Trollflöjten*, skåd. m. sång, 4 a. — Müller: *Den förmente prinsen*, kom. m. sång, 1 a. Naumann: *Cora och Alonzo*, op. 3 a.; *Gustaf Vasa*, lyr. trag., 3 a. — Paër: *Sargines*, heroisk. kom. m. sång, 4 a. — Rossini: *Barberaren i Sevilla* eller *Den fruktlösa försigtigheten*, op. com. 4 a.; *Sjöfröken*, skåd., m. sång, 4 a.; *Tankred*, skåd. m. sång o. ball., 2 a.; *Turken i Italien*, op. buffa 2 a. — Spohr: *Jessonda*, op. 3 a — Spontini: *Ferdinand Cortez*, op. 3 a.; *Vestalen*, op. 3 a. — Steibelt: *Romeo och Juliette*, skåd. m. sång., 3 a. — Weber: *Friskytten*, skåd. m. sång, 3 a.; *Preciosa*, romant. skåd., 4 a. med körer och dans. — Weigl: *Den Schweitziska familjen*, skåd. m. sång, 3 a. — Winter: *Den afbrutna offerfesten*, skådespel med sång, 3 akter.

Här har uppgiften i Dahlgrens Anteckningar måst följas, ehuru dermed 30-årsperioden 1830-60 öfverskridits, emedan O. S:s uppgifter: »21 maj 1858 — 21 dec. 1850—24 g.» naturligtvis är felaktig.

Kungl. Operans verksamhet under nu tilländagångna spelår.

Första föreställningen gafs den 12 aug. 1897, och den sista 3 juni 1898. Under denna tid har gifvits 232 ordinarie föreställningar, däraf 10 konserter (af hvilka 6 symfonikonserter, 2 Saint-Saëns-konserter och 2 Borwick-konserter) samt 1 föreställning med Dramatiska teaterns personal, hvarvid »Evig kärlek» uppfördes för riksdagens ledamöter. Dessutom har gifvits 1 soaré af fru Linden, 4 dramatiska s aréer af fru Seelig-Lundberg, hrr August Lindberg, Personne (till förmån för artisternas och litteratörernas pensionsförening) och Hillberg (till förmån för k. teaterns pensionsinrättning).

Å repertoaren, som upptagit 37 operor och folkpjesen »Värmländingarne», äro de olika skolorna sålunda representerade: af *franska* operor ha uppförts 13, nämligen »Carmen», »Mignon», »Faust», »Romeo och Julia», »Djamileh», »Konung för en dag», »Den stumma från Portici», »Fra Diavolo», »Hvita frun på slottet Avenel», »Lakmé», »Nürnbergerdockan», »Alphyddan» och »Navarresiskan»; af *tyska* 12, nämligen »Orfevs» »Don Juan», »Trollflöjten», »Figaros bröllop», »Fidelio», »Muntra fruarna i Windsor», »Lohengrin», »Valkyrian», »Tannhäuser», »Martha», »Hans och Greta» och »Syrsan vid härden») af *italienska* 9, nämligen »Barberaren i Sevilla», »Wilhelm Tell», »Leonora», »Regementets dotter», »Den vilseförda», »Aïda», »Mefistofeles», »På Sicilien» och »Pajazzo»; af *svenska* 3, nämligen »Mjölnarvargen», »Sveagaldrar» och »I Bretagne», hvartill kommer »Värmländingarne».

Af ofvanstående äro 3 nyupptagna för säsongen, nämligen »Sveagaldrar», »Syrsan vid härden» och »I Bretagne» samt 4 nyinstuderade, nämligen »Fidelio», »Hvita frun», »Muntra fruarna» och »Djamileh».

I afseende på antalet uppföranden intager »Carmen», främsta rummet med 21 gånger, därefter följer »Mignon» 17 gånger, »Muntra fruarna» 14 gånger, »Don Juan», »Pajazzo», »På Sicilien och »Värmländingarne» hvardera 11 gånger, »Orfevs» 10 gånger, »Faust» och »Figaros bröllop» hvardera 9 gånger, »Romeo och Julia», »Syrsan vid härden», »Djamileh» och Konung för en dag» hvardera 8 gånger, »Martha» och »Den stumma från Portici» hvardera 7 gånger, »Fra Diavolo», »Leonora», »Mefistofeles», »Mjölnarvargen», »Hvita frun» och »Lohengrin», hvardera 6 gånger, »Sveagaldrar» och» Fidelio» hvardera 5 gånger, »Trollflöjten», »Valkyrian» och »Hans och Greta» hvardera 4 gånger, »Lakmé» och »I Bretagne» hvardera 3 gånger, »Tannhäuser», »Wilhelm Tell», »Regementes dotter» »Nürnbergerdockan» och »Alphyddan» hvardera 2 gånger samt »Barberaren i Sevilla», »Aïda», »Den vilseförda» och »Navarresiskan hvardera en gång.

Följande baletter ha gifvits: »Skuggbalett» och »Chopiniana» (ny) hvardera 4 gånger samt »Blomsterballett» 3 gånger.

Vid Saint-Saëns-konserterna, som uteslutande upptogo kompositioner af Saint Saëns, dirigerade tonsättaren själf. Första och sjette symfonikonserterna anfördes af hr Vilh. Stenhammar, de öfriga af förste hofkapellmästare Nordqvist Vid symfonikonserterna ha följande solister uppträdt: fru Gulbranson, fröken Karin Olsson samt violinisterna fru Anna Lang och fröken Sigrid Lindberg, därjämte har vid en af dessa konserter Filharmoniska sällskapet medverkat

Följande gäster ha uppträdt: fru Sigrid Arnoldson i »Mignon», »Den vilseförda, »Barberaren i Sevilla», »Lakmé», »Faust» och »Romeo och Julia», fru Ellen Gulbranson i »Valkyrian» och »Lohengrin», fröken Märta Petrini i »Romeo och Julia».

Debutanter under säsongen ha varit fröken Fernqvist som Micaëla i »Carmen», Philine i »Mignon» och lady Harriet i »Martha, fröken Edström som tredje tärnan i »Trollflöjten», Pantalis i »Mefistofeles» och Fredrik i »Mignon», fröken Bidenkap som Helena i »Mefistofeles».

Recettföreställningar ha gifvits till förmån för hr Arvid Ödmann (25 års-jubileum), k. teatrarnes pensionsinrättning, hofkapellets pensionsinrättning och f. d Mindre teaterns pensionsfond. En festföreställning har gifvits vid konungens 25 års jubileum samt en middagsföreställning med anledning af Henrik Ibsens 70 års-födelsedag, hvarvid programmet upptog Prolog af Daniel Fallström samt 4:e och 5:e akterna af »Brand» med hr August Lindberg i titelrollen. Musiken af R. Henneberg.

Sällskapet för svenska qvartettsångens befrämjande.

Årsberättelse.

Om sällskapets årssammanträde å Hasselbacken pingstaftonen yttrade vi

oss i förra numret och lofvade då att i detta lemna ett utdrag ur årsberättelsen, hvilket härmed sker.

Sällskapets numerär har sedan sista årssammanträdet betydligt ökats, så att års- och inträdesafgifter — under år 1898 725 kr. — under det sista arbetsåret uppgått till 1,199 kr., af hvilka 195 för år 1896 och 1,004 för år 1897.

Ständiga ledamöter har sällskapet under året vunnit i sångsällskapet M. M. och hofrättsauskultanten Ernst Krogius i Helsingfors, källarmästaren Ivar Bäckström och pianisten Knut Andersson i Stockholm.

Sällskapets inkomster under år 1897, inberäknad behållningen från föregående år, uppgingo till kronor 4,175: 73. Utgifterna utgjorde kronor 1,435: 91, hvadan alltså till nästa räkenskapsår behållningen blef kr. 2,739: 82. Inom tiden för den senast utlysta täflan hade 108 täflingskompositioner inkommit.

Sedan senaste årssammanträde hade styrelsen antagit 11 nya ombud i landsorten, hvadan ombudens antal f. n. utgjorde 43.

Af prisnämndens utlåtande, som undertecknats af hrr Ivar Hallström, Anton Kull och Karl Vallentin, framgick, att intet pris kunde tilldelas någon af de insända kompositionerna, men att två af qvartetterna borde af sällskapet inköpas. Dessa voro af förste hofkapellmästaren Conrad Nordqvist och organisten Ivar Widéen. Sällskapet biföll förslaget och inköpte dessutom en serenad af hr E. Ellberg. Vidare beslöts att trycka ett häfte, innehållande de inköpta qvartetterna jemte, om så erfordrades, andra derför lämpliga, förut från trycket icke utgifna qvartetter af inhemska tonsättare.

För att höja intresset för kompositionstäflingen inom sällskapet beslöts jemväl att för innevarande år anordna en pristäflan med ett förhöjdt första pris å 400 kr., ett andra å 100 och ett tredje å 50. Dock skulle första priset företrädesvis tilldelas en körkomposition af större omfång, och skulle prisnämnden ega rättighet att, om så vore erforderligt, i stället för ett andra pris utdela ytterligare två tredje pris å 50 kronor.

Till ledamöter i prisnämnden valdes professor Ivar Hallström, regementsläkaren d:r A. Kull och professor C. R. Nyblom med. fil. d:r A. M. Myrberg och skriftställaren d:r Adolf Lindgren som suppleanter.

Till ordförande återvaldes kammarherre A. Burén, till vice ordförande d:r A. M. Myrberg, till sekreterare kamrer John May och till skattmästare hofmusikhandlare Georg Lundqvist.

Öfriga styrelsemedlemmar blefvo major A. Ellsén, regementsläkaren d:r A. Kull och grosshandlaren Fr. Schram.

Till revisorer utsågos bankkamrer Axel Larsson och med. d:r Thom Björklund med v. häradshöfding Per Södermark och direktör Fr. Fant som ersättare.

—€—

Musikbref från London.

Operasäsongen i London öppnades den 9 maj å Covent Garden-teatern med Wagners »Lohengrin», uti hvilken mme Eames och herr Van Dyck innehade Elsas och Lohengrins partier. Representationen var på intet sätt mönstergill alldenstund flera af solisterna och isynnerhet kören sjöngo falskt med besked, och det var ögonskenligt att sångarne och orkestern icke heller hade tillräckligt repeterat tillsammans. Representationen bevistades af en fin-fin publik, hvaribland sågos prinsen och prinsessan af Wales, prins Karl från Danmark och prinsessan Victoria. Den engelska folksången sjöngs innan pjesen började.

Covent Garden-teatern har undergått åtskilliga reparationer nyligen, och numera, då man sitter på parkett, som kallas *The Stalls* på engelska teatrarne, kan man ej se orkestern, som nu är placerad lägre än parkettgolfvet, och bleckinstrumentalisterna ha plats under sjelfva scenen. Till höger om kapellmästaren äro stråkinstrument, flöjter, klarinetter och fagotter, till venster stråkinstrument och trummor.

Under operasäsongen kommer Signor Mancinelli att dirigera 15 operor på italienska språket, mons. Flon skall anföra 10 operor på franska språket och hr Zumpe omkring 8 operor på tyska. Eget nog är, att icke en enda opera kommer att ges på engelska språket, isynnerhet som flertalet af de som frequentera operorna icke förstå något annat språk än det engelska.

Den märkligaste tilldragelsen under operasäsongen, som slutar redan den 1 juli, blir onekligen Wagners Nibelungen-operor: »Das Rheingold», som ges den 6 och 27 juni, »Die Walküre», den 8 och 29 juni, »Siegfried», den 9 och 30 juni, och »Götterdämmerung» den 11 juni och 2 juli under herr Felix Mottls direktion. Hufvudrollerna komma att innehafvas af samma artister, som varit engagerade vid festspelteatern i Bayreuth, och med hr Pohlig från Bayreuth som regissör. Det är fru Cosima Wagner, som har rekommenderat honom till denna ansvarsfulla post. Redan för ett par månader sedan voro alla de förnämsta platserna i Covent Garden teatern abonnerade för Nibelungen-operorna. Mot förmodan kommer icke fru Cosima Wagner att närvara vid representationerna. »Götterdämmerung» börjar kl. 4 på eftermiddagen och slutar kl. 11 på kvällen. Efter första akten förunnas åhörarne en rast på en och en half timma, så att de kunna gå ut och dinera samt dricka kaffe med »avec», innan de återvända till operahuset för att höra slutet på Wagners väldiga musikdrama. Ryktet förmäler, att hr Felix Mottls honorarium som kapellmästare vid Covent Garden-teatern är 1,200 kronor i veckan. Den enda operanyheten på repertoaren är Saint-Saëns »Henry VIII» med mons. Renaud i titelrollen.

Af följande officiella lista ser man, att Covent Garden-operans syndikat har engagerat nära nog alla celebra *prime donne* etc. i Europa. Sopraner och altar äro: damerna Calvé, Eamer, Melba, Nordica, Ternina, Héglon, Ella Russell, De Lussan, Von Artner, Adams, Gadsky, Reid, Rondés, Frances Saville, Thiery, Lowentz, Brema, Dugazon, Meisslinger, Bauermeister och Schumann-Heinck. Tenorer: hrr Jean de Reszke, Van Dyck, Saléza, Dippel, Bonnard, Simon, Cazeneuve, Vanni och Breuer; Barytoner: hrr Defries, Renaud, Albers, Dufriche, Van Rooy, Feinholz och Nébe; Basar: hrr Edouard de Reszke, Plançon, Journey, Carbone etc.

Den ryktbare tenoren de Reszke, som är Londondamernas *darling*, erhåller den nätta summan af 5,000 kronor för hvarje gång han uppträder vid Covent Garden-operan. Att han vet att uppskatta sitt eget värde bevisar följande utdrag från ett par Londontidningar, som göra sig lustiga på hans bekostnad. »Herr Jean de Reszke har sagt, att han icke ville uppträda ens för 10,000 kronor pr gång i en engelsk landsortsstad, emedan det vore under hans värdighet att sjunga annat än i Europas förnämsta hufvudstäder». Skrytet förefaller temligen löjligt, då man betänker att Manchester, Liverpool, Birmingham, etc. ha en större folkmängd än de flesta Europas hufvudstäder.

För närvarande ges i London orkesterkonserter under hrr Lamoreux's, Mottls och Richters dirigentskap. Häromdagen bevistade jag en orkesterkonsert, då under Lamoreux's anförande Tschaikowskys »Symphonie Pathetique» spelades af den ypperliga Queens Hallsorkestern, som består af 100 man, de flesta engelsmän. Symfonien gafs med stor omsorg och finess, och pianissimopassagerna spelades mästerligt, men man saknade i utförandet den djupa, ja nära nog hjärtslitande pathos, som symfonien erhåller under Hans Richters ledning. Jag har hört nära nog alla förnämsta kapellmästare i världen anföra musik, men då det angår verk, der man måste så till sägandes fiska upp perlorna från djupet, då står Hans Richter öfver dem alla. Att Richter är en ovanligt samvetsgrann kapellmästare utvisar följande: När i anledning af hr Seidls hastiga frånfälle kapellmästarplatsen blef vakant under sommarsäsongen, blef Richter erbjuden att för ett mycket högt honorarium anföra Nibelungen operorna; men som i England skön konst alltid får ge vika för finansiella intressen och spekula-

tioner, kunde ej operasyndikatet garantera Richter så många repetitioner af Wagner-cykeln, som han ansåg nödvändiga för att den skulle gå felfritt, och derför afböjde Richter anbudet. Emellertid var hr Felix Mottl mera medgörlig hvad repetitionerna angick, och på så sätt erhöll han platsen. Hur högt honorarium sångare och instrumentalister än få i London, vilja de aldrig bevista repetitioner utan extra betalning, och detta är orsaken hvarför i England, mera än i något annat land, man får höra operor och orkestermusik utföras på ett temligen hafsigt sätt. Det samma eger rum i de stora provinsstäderna, der musik idkas.

Sir Arthur Sullivan har nyligen återkommit från Rivieran till London för att närvara vid repetitionerna af sitt nya »romantiska musikdrama», The Beauty's Stone», hvars première kommer att ega rum den 28 maj å Savoyteatern. Den egendomliga titeln »Skönhetsstenen» härleder sig från att det i pjesen förekommer en talisman, som eger makt att förvandla dess egare, huru gammal han eller hon må vara, till en intagande ungdom. Uti »The Beauty's Stone» är det en gammal, ofärdig kvinna, hvilken sålunda blir en ung, tjusande tärna, som eröfrar alla manliga hjertan. Satan har en mycket framstående roll, som skall innehafvas af den framstående komikern mr Passondre.

Kyrkosången och musiken i Westminster-Abbey, under orgelnisten sir Frederick Bridges direktion, är utmärkt vacker och tilltalande, hvarför jag tillråder mina landsmän, då de besöka London, att ej uraktlåta öfvervarande af en gudstjenst i detta underbart sköna tempel, hvars arkitektur med skäl kan kallas »Frozen Music». En annan dragningskraft är ju att här finnes den minnesvård, som restes öfver den svenska näktergalen Jenny Lind-Goldschmidt i anledning af hennes stora förtjenster som sångerska och menniska.

Genom den store statsmannen mr Gladstones frånfälle ha musikaliska och dramatiska artister förlorat en vän och beskyddare. Han var mycket road af att gå på teatern och följde med lifligt intresse pjesernas gång. Såsom premierminister brukade han ofta inbjuda artister till lunch i ministerresidenset, och de blefvo alltid så vänligt emottagna af mr Gladstone och hans familj. Under första tiden af hans sjukdom tycktes åhörandet af sång och musik lindra hans plågor, och flera artister, hvaribland lady Hallé, brukade komma och göra musik för »The Grand Old Man», omkring hvars bår i dessa dagar ett helt folk står samladt i djup sorg och sann beundran. Vid Gladstones storartade begrafning den 28 maj på statens bekostnad i Westminster Abbey skola Gladstones favorit-»Hymns» »Rock of Ages», »Praise to de Holiest in the Heights», »*For ever with the Lord*» m. fl. utföras af en stor kyrkokör under sir Frederick Bridges anförande.

Vi hafva just nu en fullkomlig uppsjö af konserter, omkring 40 à 50 gå af stapeln hvarje vecka. Pianisten Eugène D'Albert hitväntas i juni, och följande pianister ha redan låtit höra sig i London: Paderewski Slivinski, Rosenthal, Liebling, von Pachman, Leonard Borwick och Mo zkowski, hvilken likväl gjorde mera lycka såsom kompositör än pianovirtuos. Damerna Bloomfield-Zeisler (amerikanska), Ella Pancera och Carrêno ha också gifvit konserter. Madame Carrêno, som ej på de sista 3 åren låtit höra sig i London, spelade med stor succées den 23 maj i S:t James's Hall.

Vår aktade svenska violinist hr And. Peterson, som för ungefär ett år sedan återvände till England från södra Afrika, der han hade dokumenterat sig som en dugtig violinist, men ej kunde stanna derför att klimatet icke passade hans fru, har nu med framgång etablerat sig som violinlärare i Hull.

Hild. W—r.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. operan. Juni 1. Saloman: *I Bretagne* (8:de billighetsföreställningen). — 3. Wagner: *Lohengrin.*

Musikaliska akademien Juni 7. *Studentkonsert* (Orphei Drängar). Dirigent: Dir. Musices Iv. Hedenblad.

Operasäsongen, den sista i f. d. Svenska teaterns lokal, afslutades den 3 d:s, såsom ofvan synes. Salongen var nära fullsatt och bifallet intensivt. Den nästa torde börja i slutet af september i nya operahuset, men icke, såsom man trott, med någon af de nya operor, hvilka komponerats af hrr Hallén och Stenhammar med anledning af den nya lokalens öppnande, utan med Webers »Euryanthe», som för 60 år sedan — okt.—dec. 1838 — uppfördes å operascenen.

Från in- och utlandet.

Musikaliska Akademien hade den 31 maj ordinarie månadssammankomst under kronprinsens presidium. Vid sammankomsten företogs val till den efter prof. Julius Günthers afskedstagande ledigförklarade sånglärarebefattningen vid musikkonservatorium och valdes härtill musikdirektören *Oscar Lejdström.*

Fru Helga Hoving, den värderade dramatiska artisten, tog den 2 juni farväl af vår publik på Dramatiska teatern. Med sin man, med. d:r Hoving, flyttar hon nu öfver till Finland. Såsom fröken Helga Adamsen tillhörde hon kgl. teatern ett par år från 1881 och uppträdde som lyrisk sångerska, utförande bl. a. Papagena i »Trollflöjten» och Anna i »Vermländigarne». På senare tid har hon visat stor talang i föredrag af visor, särskildt danska i komisk stil (af Bögh m. fl.). Hon är också född af danska föräldrar.

Musikkonservatorium. Under nu tilländagångna vårtermin aflades:

Organistexamen af Henning Dahlberg och Vilhelm Lagerström[2]). *Kyrkosångareexamen* af Nils Malmberg[3]), Harald Palmcrantz och Theodor Pinet[4]). *Kyrkosångareexamen* samt *examen för behörighet till musiklärareljenst vid allmänt läroverk* af förut nämda Dahlberg samt Carl Brodin, Reinhold Bystedt[4]), Carl Gustaf Carlberg[4]), Julius Hjort[4]), Hilda Mankell och Signe Wikman[4]). Sistnämnda lärareexamen äfven af August Björkman[1]) och Anders Jobs[5]).

Examen för behörighet till musikdirektörstjenst vid militärkår af Sven Ehrling[6]), Nils Pontin, Waldemar Rosendahl och Carl Åkerholm[1]).

Specialbetyg i pianostämning erhöllo förutnämnde Bystedt och Rehnfeldt samt Daniel Jeisler.

Stipendier och gratifikationer till sammanlagdt belopp af 1,836 kr. 44 öre tilldelades 35 elever.

Höstterminen börjar 1 september.

Arvid Ödmann och Salomon Smith företaga i början af sommaren en konsertturné i de sydsvenska städerna.

Göteborg. Å Stora teatern har Eldoradoteater-sällskapet med fröken G. Grönberg som gäst 7—10 maj uppfört operetterna »Gasparone» och »Susette». Från 19:e till 23 maj har Ranfts lyriska sällskap der gifvit »Den stumma från Portici» med samma personal som i Malmö, hvarom nämndes i förra numret

Den 15:e maj konserterade *Göta P. B:s* sångkör i Trädgårdsföreningens konsertsal Till den 9:e juni annonseras studentkonsert af Sällskapet O. D. från Upsala.

Borås. Konsert gafs här den 21 maj af pianisten Harald Hedelin och violinisten Carl Bredberg från Göteborg med benäget biträde. Programmet upptog Stråkqvartett af Mozart (G dur) och Schumanns pianoqvintett, pianosaker af Rubinstein och Liszt samt Saint-Saëns' »Introduction et Rondo capriccioso för violin. En ypperlig Malm-

[1]) Icke elev vid konservatorium.
[2]) Har förut vid konservatorium aflagt kyrkosångare- och lärareexamina.
[3]) Har förut vid konservatorium aflagt direktörsexamen.
[4]) Har förut vid konservatorium aflagt organistexamen.
[5]) Har förut vid konservatorium aflagt organist- och kyrkosångareexamen.
[6]) F. d. elev vid konservatorium.

sjös konsertflygel med 3 pedaler medfördes från Göteborg. Konsertgifvarne skördade stort beröm och bifall men publiken var — en följd af det vackra vårvädret — mindre talrik.

Kristiania 16 maj—6 juni. Kristiania teaters enda pjes med anmärkningsvärd musik under terminens slut har varit »Dansen på Koldinghus» (af H. Drachmann, med musik af Ch. Kjærulf) å en af Johanna Dybwad gifven soaré d. 6 juni, dagen efter säsongens afslutande. Eldoradoteatern uppförde till slutet af maj »Nitouche», »Per Svinaherde», »Suzette», »Ett bröllop i Paris» och »Røverne», med fröken Grönberg som gäst i Fiorellas roll.

Helsingfors 13 maj—3 juni. Teatrarna, som endast gifvit talpjeser denna tid, upphörde med maj månad att spela. Halfsekelminnet af Pacius' »Vårt land», först sjungen d. 13 maj 1848 å en studenternas vårfest — firades med en allmän studentfest samma dag i år. Studentkåren aftågade till Cygnæi och Topelii grafvar samt derefter till Runebergsstoden. Minnestal hölls der af mag. Tegengren, hvarjemte sjöngos sånger, deribland »Vårt land». Derpå hyllades äfven minnet af Pacius framför dennes stod i Kajsaniemi park. På aftonen var festsupé i Societetshuset med sång och tal. Den 15 maj gaf sällskapet M. M. populär konsert i Brandkårshuset. Den 17 egde Filharmoniska orkesterskolans offentliga uppvisning rum i Societetshuset och d. 27 maj hade *Helsingfors' Musikinstitut* sin 2:a offentliga uppvisning, då piano konserter af Pezet och Liszt, pianostycken af Bach, Beethoven, S. Palmgren och G. Melarten, arior af Gluck, Mozart, Meyerbeer, sånger af Sibelius och Järnefelt samt violinkonsert (d moll) af Vieuxtemps utfördes.

Köpenhamn 14 maj—5 juni. Teatrarne slutade sina föreställningar med maj månad. Kongl. Teaterns repertoar upptog sista veckorna »Aïda», »Othello», »Völund smed», »Carmen», »Orpheus og Eurydike», »Eventyr paa Fodreisen», »Der var en gång...», »Farinelli» och balletten »Coppelia». I Juni gafs »Völund smed» till förmån för teaterns Ålderdomsförsäkringsfond. — Casinos sista repertoar har upptagit »Jorden rundt på 80 dagar». I Sommerlysts konsertsal har gifvits »Faust», »Figaros bröllop» och föreställningar med blandadt operaprogram samt sångkonserter.

Dödsfall.

Ernst, Alfred, bekant spansk Wagnertolkare, har nyligen aflidit i Paris 40 år gammal. Ett arbete af honom »L' Oeuvre poétique de Richard Wagner», skulle ha följts af en andra del, »L' Oeuvre musicale», som dock ej blef fullbordad.

Schousboe, Fritz (egentl. August, Frederik, Alexander), dansk pianist, f. i Ribe 11 april 1857, afled d. 13 maj i Köln, der han i två år verkat som konservatorielärare. Fritz Schousboe var en genombildad musiker och utmärkt pianist, mera utöfvande än skapande konstnär. Här i Stockholm vistades han vid slutet af 1870- och början af 1880 talet. Så spelade han t. ex. i okt. 1878 Rubinsteins 4:e-konsert på k. operan och biträde 1882 vid en kammarmusikkonsert. S. var 1874—76 elev vid konservatoriet i Köpenhamn och sedan af Neupert, samt blef 1883 lärare vid Scharwenkas konservatorium i Berlin. I hemlandet konserterade han sedan 1889 och 1896. Af Fr. Schousboes kompositioner känner man *Quatre morceaux de concert* (op. 1), *Romanser* (op. 2), *Valse caprice* (op. 3), *Fem Novelletter* (op. 4).

Vogel, Adolf, Bernhard, prof., pianist, musik-kritiker och skriftställare, f. 3 dec. 1847 i Plauen, afled 12 maj i Leipzig. Han har skrifvit värdefulla monografier öfver R. Volkmann, R. Wagner, Bülow, Brahms, Rubinstein, Liszt, Schumann o. s. v. och har komponerat pianostycken, körer och andliga sånger.

Till våra prenumeranter!

I Svensk Musiktidnings utgifvande inträder nu, såsom vanligt och i likhet med flera utländska musiktidningar, ett uppehåll i sommar, under »den döda säsongen», då det högre musiklifvet å scenen och i konsertsalen ligger nere. Från och med 1 september fortsättes tidningen såsom förut med två nummer i månaden.

Redaktionen.

Sällskapet för svenska kvartettsångens befrämjande.

Deltagarne i den af Sällskapet år 1897 anordnade pristäflan underrättas härigenom, att, i enlighet med prisnämndens utlåtande, något pris detta år ej kunde utdelas. Deremot har Sällskapet, på förslag af prisnämnden, beslutat inköpa de två qvartetterna »Solsång», komp. af Herr Förste Hofkapellmästaren **C. Nordqvist** och »Sommarfrid i Solelid», komp. af Herr Musikdirektören **Ivar Widéen** i Laholm. Sällskapet har tillika, på förslag af styrelsen, beslutat inköpa den af Kammarmusikus **E. Ellberg** komponerade kvartetten »Serenad». Öfriga täflande torde **innan den 1 nästkommande Augusti** låta afhemta de ingifna kompositionerna hos Sällskapets skattmästare, Hofmusikhandlaren G. Lundquist, Malmtorgsgatan 8, Stockholm, efter hvilken tid Sällskapet fritager sig från allt ansvar för nämnda kompositioner.

Stockholm den 4 Juni 1898.

Styrelsen.

J. G. MALMSJÖ
GÖTEBORG
Etablerad 1843.
Kongl. Hofleverantör.
Tjuguen **första** pris, **in- och utrikes.**
Flyglar och **Pianinos**
Beqväma afbetalningsvilkor.
Talrika vitsord från framstående musici och konstnärer, bl. a. från **Alfred Reisenauer, Professor Franz Neruda, Alfred Grünfeld, Moritz Rosenthal, Prof. Franz Mannstädt, Dir. Aug. Körling, Mad. Teresa Carreno, Fru Margareta Stern, Fru Hilma Svedbom, Fröken Tora Hwass** samt **Kungl. Musikaliska Akademien** och **Göteborgs** mera framstående musici och musiklärarinnor.

Skandinaviska Orgelfabrikens
Kammarorglar,

hvarå de nyaste uppfinningar och förbättringar tillämpas, äro af våra förnämsta orgelkännare såväl i Stockholm som i landsorten *enhälligt* vitsordade för att vara de **bästa** i norden tillverkade. Prisbelönta i Köpenhamn 1888 (enda pris med medalj), i Norrköping 1889, i Helsingborg 1890 (första pris). Priskuranter sändas på begäran franko.
Skandinaviska Orgelfabriken.
Kontor och utställning i Stockholm:
Mästersamuelsgatan 24.

Pianomagasin.
Flyglar, Pianinos, Tafflar och **Orglar** från in- och utländska utmärkta Fabriker **till de billigaste** priser. För instrumentens bestånd ansvaras.
Äldre Pianos tagas i utbyte.
OBS. Ständigt lager af **Flyglar** från Blüthner och **Pianinos** från G. Schwechtens berömda fabriker.
Gust. Petterson & komp.
43 Regeringsgatan 43.
Flyglar, Tafflar och **Pianinos** från **J. G. Malmsjö.**

Innehåll: Ingeborg von Bronsart (med porträtt). — Om operasång. En studie af H Abel (forts. fr. n:o 10 o. slut.) — Haydn, Mozart och Beethoven, efter Fr. Brendel. — Operor och operetter, uppförda å kgl. Teatern i Stockholm från och med 1 juli 1830, till och med 30 juni 1860 (forts. o. slut). — Kgl. operans verksamhet under nu tilländagångna spelår. — Sällskapet för svenska qvartettsångens befrämjande. Årsberättelse. — Musikbref från England af Hild. W—r. — Från scenen och konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Till våra prenumeranter. — Dödsfall. — Annonser.

Stockholm, Kôersners Boktryckeri-Aktiebolag, 1898.